

Joanna Błoch

Muzeum Książąt Lubomirskich

Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu

ORCID: 0000-0002-1794-8354

Lwów – Wrocław. Wystawa stała Muzeum Książąt Lubomirskich

Słowa kluczowe

Muzeum Książąt Lubomirskich, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, muzealnictwo, wystawiennictwo, Lwów, Wrocław

Streszczenie

Muzeum Lubomirskich powstało w 1823 roku, jako część Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, w której miały być gromadzone dzieła sztuki, pamiątki historyczne, militaria oraz numizmaty. Obiekty te miały „przechowywać” w sobie ducha Narodu Polskiego, który po 1795 roku został bez ojczyzny. Dla publiczności Muzeum otworzyło się w 1870 roku. Funkcjonowało do 1940 roku, kiedy to w wyniku II wojny światowej zostało zlikwidowane. W 1946 roku, gdy podjęto decyzję o odtworzeniu Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu, Muzeum Lubomirskich już od 6 lat nie istniało, a jego zbiory zostały przejęte przez różne lwowskie instytucje kultury.

Obiekty pozostałe we Lwowie, zgodnie z definicją, nie są stratami wojennymi, stanowią jednak na pewno nasze dziedzictwo, które nie może być zapomniane. Od 2017 roku trwają prace nad budową siedziby dla Muzeum, projektem wystawy stałej oraz tematami wystaw czasowych, w ramach których prezentowane będą obiekty pochodzące z historycznych kolekcji Muzeum Lubomirskich. Zaistniała sytuacja pozwala na zastanowienie się, w jaki sposób można zaprezentować obiekty, które od ponad 70 lat nie znajdują się już fizycznie w zbiorach Muzeum. Warto również postawić pytanie o charakter, jaki powinna mieć wystawa stała Muzeum Książąt Lubomirskich i jaką jej część powinny stanowić nawiązania do przeszłości.

Zakład Narodowy im. Ossolińskich to instytucja o niezwykle bogatej, ponad 200-letniej historii, która stoi na straży historii i dziedzictwa narodowego. Jedną z części współtworzących Ossolineum jest Muzeum Książąt Lubomirskich. Swoimi korzeniami sięga ono lwowskiej historii Zakładu, gdzie 25 grudnia 1823 roku twórca fundacji, hrabia Józef Maksymilian Ossoliński zawarł umowę z właścicielem dóbr przeworskich księciem Henrykiem Lubomirskim. Na jej mocy powstało *Museum Lubomirscian*, określała ona również, że zarząd nad Zakładem sprawować będzie kurator literacki pochodzący z linii Henryka Lubomirskiego.

Zarówno dawniej, jak i współcześnie, muzea pełnią wiele przenikających się funkcji: gromadzą zbiory, przechowują je dla potomnych, opracowują i udostępniają na wystawach stałych i czasowych. Historia Muzeum Książąt Lubomirskich pokazuje, że na stworzenie stałej ekspozycji wpływ ma wiele czynników. Od momentu zawarcia umowy do udostępniania pierwszej stałej wystawy dla zwiedzających minęło czterdzieści siedem lat. Duży wpływ miała na to ówczesna sytuacja polityczna i problemy z zatwierdzeniem aktu fundacyjnego ordynacji przeworskiej.

W listopadzie 1870 roku otwarto dla zwiedzających dwie pierwsze sale stałej ekspozycji Muzeum Książąt Lubomirskich we Lwowie. Ogłoszenie o godzinach otwarcia muzeum znalazły się w „Gazecie Narodowej” oraz w „Dzienniku Polskim”. Zwiedzający mogli zapoznać się z ekspozycją we wtorki i piątki od 15 do 17, wyłącznie pod opieką konserwatora. Wstęp był bezpłatny. W kolejnych latach wystawę powiększono o następne sale, w których eksponowano rozmaite obiekty. Obecnie możemy się z nimi zapoznać między innymi dzięki wydanemu w 1877 roku *Katalogowi Muzeum imienia Lubomirskich* autorstwa konserwatora Edwarda Pawłowicza. We wstępie pisał on:

Muzeum Im. Lubomirskich składają następujące działy:

1. Przedmioty Archeologiczno-historyczne.
 - a) Wykopaliska z epoki kamiennej, brązowej, Ceramika.
 - b) Wykopaliska z czasów historycznych, Starożytności, Numizmatyka, Dyplomy, Autografy, Pieczęcie, Sfragistyka, Wizerunki historyczne i starożytne dzieła sztuki.
2. Przedmioty historyczno-pamiątkowe (sprzęty, klejnoty, broń itp.). [il. 1]

3. Dzieła sztuki, Rzeźba, Obrazy, Ryciny. [il. 2]
4. Gabinet broni. [il. 3]
5. Rozmaitości¹.

Duże zmiany w obrębie ekspozycji wprowadził Mieczysław Treter, który postulował jej unowocześnienie i usystematyzowanie. Nim w 1919 roku został kustoszem Muzeum Książąt Lubomirskich, opisał je w *Muzeum współczesne: studium muzeologiczne*, jako przykład najstarszego na ziemiach polskich muzeum o profilu historycznym. Niestety, nie oceniał on zastosowanego sposobu prezentacji zbyt pozytywnie, zwłaszcza części galeryjnej:

Galerja Obrazów w Ossolineum, stanowiąca część integralną Muzeum im. XX. Lubomirskich, nie posiada zupełnie jednolitego charakteru, a gromadzone tam malowidła są bardzo nierównej artystycznej wartości. Piękna, lecz niewielka sala, zawieszona jest obrazami tak gęsto, od dołu do góry, wszerek i wzdłuż, że gubi się w nich oko i męczy nader łatwo. Galerja ta obejmuje zresztą obrazy od XVI wieku (szkoły zwłaszcza włoskiej, flamandzkiej, francuskiej) do... J. Fałata włącznie. Wśród obrazów szkół dawnych są utwory znakomite (w r. 1914 jeden portret okazał się dziełem Tycjana), lecz dotąd nie zdefiniowane jeszcze i nieskatalogowane. Zawartość całej Galerji trzeba będzie podać gruntownym naukowym studium, zbadać należycie, wyłączyć rzeczy podrzędnej wartości, nadać jej wyraźny charakter, ustalić jej zakres. Zbyteczna dodawać, że wszystkie pozostałe w Sali obrazy muszą być na nowo zgrupowane i odpowiednio na ścianach rozmieszczone² [il. 4–5].

Treter niespodziewanie odszedł z Muzeum Książąt Lubomirskich w 1922 roku, do kolejnych zmian w ekspozycji doszło po objęciu stanowiska kierownika muzeum przez dr. Mieczysława Gębarowicza w 1924 roku. Udostępniono wówczas zwiedzającym (w 1928 roku) ekspozycję numizmatyczną, prezentowaną po raz pierwszy od wybuchu I wojny światowej. Niestety, kolejna wojna światowa odcisnęła trwałe piętno na losach zarówno muzeum, jak i całego Ossolineum.

W lutym 1940 roku Muzeum Książąt Lubomirskich zostało zlikwidowane, a jego zbiory rozparcelowane pomiędzy lwowskie in-

¹ [Edward Pawłowicz] *Katalog Muzeum imienia Lubomirskich*, Lwów 1877, s. IV.

² M. Treter, *Muzea współczesne. Studium muzeologiczne. Początki, rodzaje, istota i organizacja muzeów, publiczne zbiory muzealne w Polsce i przyszły ich rozwój*, Nakładem Muzeum Polskiego, Kijów 1917, s. 92.

stytucje kultury. Powołując do życia w 1946 roku Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu, nie odtworzono Muzeum Książąt Lubomirskich. W styczniu 1995 roku Sejm RP przyjął „Ustawę o Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich”, przywracając mu status fundacji. Dopiero jednak nowelizacja ustawy z maja 2007 roku zobowiązała ZNiO do utrzymywania Muzeum Książąt Lubomirskich i pomnażania jego zbiorów.

Pięć lat wcześniej, w 2002 roku, Dyrektor ZNiO dr Adolf Juzwenko podpisał z wnukami ostatniego Kuratora i Ordynata Przeworskiego, księcia Andrzeja Lubomirskiego, Uroczyste Postanowienie (il. 6), na mocy którego sygnatariusze zobowiązali się: „(...) doprowadzić do odtworzenia Muzeum Lubomirskich w ramach Ossolineum i przywrócić mu dawną świetność” oraz „(...) podjąć wszelkie możliwe działania, zmierzające do odzyskania eksponatów, które wołą Henryka Lubomirskiego i jego następców, zostały przekazane do Muzeum Lubomirskich”, a także wezwali spadkobierców Andrzeja Lubomirskiego oraz ich następców prawnych: „do uszanowania woli przodków i do kontynuowania ich szczytnych zamierzeń”³.

Postanowienie to nie tylko zagwarantowało Muzeum Książąt Lubomirskich integralność i niezbywalność zbiorów pochodzących z Ordynacji Przeworskiej, lecz także stanowiło impuls do rozpoczęcia starań o realne odtworzenie Muzeum w ramach Ossolineum.

W 2017 roku, kiedy Zakład obchodził jubileusz 200-lecia, ogłosił we współpracy ze Stowarzyszeniem Architektów Polskich konkurs na projekt architektoniczny siedziby Muzeum Książąt Lubomirskich. W maju 2018 roku jury spośród sześciu prac⁴ wyłoniło zwycięzcę – pracownię architektoniczną WXCA (il. 7–8). Wygrana koncepcja projektowa została opisana w następujący sposób: Muzeum Książąt Lubomirskich to współczesny miejski pałac o otwartej, swobodnej strukturze. Jury argumentowało swoją decyzję następująco: propozycja umiejscowienia muzeum w obiekcie o typologii miejskiej rezydencji, odwołuje się do początków muzealnictwa i tradycji mecenatu.

³ Uroczyste Postanowienie, dokument podpisany 17.09.2002 r. przez Dyrektora ZNiO oraz spadkobierców księcia Andrzeja Lubomirskiego.

⁴ Do konkursu zgłosiło się 216 pracowni architektonicznych, z czego do I etapu dopuszczone zostały 103 prace prezentujące ideę architektoniczną i propozycję zagospodarowania architektoniczno-urbanistycznego terenu. Podczas obrad Sądu Konkursowego w dniach 26–27 marca 2018 do II etapu zakwalifikowanych zostało sześć prac.

Z kolei w 2020 roku rozstrzygnięty został konkurs na opracowanie koncepcji aranżacji wystawy stałej Muzeum Książąt Lubomirskich, w którym zwyciężyło Studio 1:1. Scenariusz wystawy, stanowiący podstawę dla projektu, opracowali pracownicy merytoryczni Działu Sztuki oraz Działu Numizmatycznego. Tematyka wystawy koncentruje się wokół próby odpowiedzi na pytanie, czym jest muzeum, ukazując historię rozwoju muzealnictwa oraz historię samego Muzeum Książąt Lubomirskich. Ekspozycję rozpocznie nawiązanie do lwowskiej historii muzeum poprzez model „Panoramy Plastycznej Dawnego Lwowa” inż. J. Witwickiego z lat 1936–1946⁵ (il. 9). W kolejnym wnętrzu zaprezentowane zostaną dary założycielskie oraz, zgodnie z życzeniem darczyńczyni Renaty Sapięhy, umieszczony zostanie przekazany przez nią gobelin ze sceną *Porwania Europy* (il. 10). Dzięki temu dzieła przekazane przez współczesnych i dawnych darczyńców zostaną połączone, co w naszym rozumieniu stworzy most pomiędzy przeszłością i przyszłością. W kolejnych przestrzeniach zwiedzający będzie mógł obejrzeć galerie sztuki z portretami przodków oraz dziełami prezentującymi ważne momenty dla historii Polski. W jednej ze stref wystawy koncentrujemy się na powojennych darach i nabytkach, które pozwoliły na odtworzenie zbiorów muzealnych we Wrocławiu. Kluczem doboru obiektów w tej przestrzeni była ich proveniencja oraz sposób ich pozyskania do naszych zbiorów. Na jednej ze ścian chcielibyśmy umieścić listę darczyńców w formie wielkoformatowej mozaiki. Zwieńczenie ekspozycji będzie stanowił Numizmatyczny Skarbiec, prezentujący monety i medale (il. 11). Planujemy również pokazać miejsce Lwowa w historii Muzeum Lubomirskich, wojenne losy naszych eksponatów oraz odrodzenie muzeum we Wrocławiu. Ponadto, pragniemy wzbogacić narrację wystawy stałej o współczesne instalacje, które pozwolą na powiązanie historii z teraźniejszością i włączenie ekspozycji w aktualny dyskurs o kondycji muzeów i sztuki.

W nowej siedzibie muzeum prezentowane będą więc zarówno zbiory sztuki pochodzące z kolekcji lwowskiej, jak również powojenne nabytki. Początkowo planowany termin udostępnienia ekspozycji stałej dla zwiedzających na rok 2023, w którym to muzeum

⁵ Więcej na ten temat zob. Ł. Koniarek, *Panorama Plastyczna Dawnego Lwowa w Ossolineum*, [w:] *Dziedzictwo i pamięć Kresów Wschodnich Rzeczypospolitej. II Muzealne Spotkania z Kresami*, red. T. Skoczek, Muzeum Niepodległości w Warszawie, Warszawa 2017, s. 225–242.

obchodzić będzie rocznicę 200-lecia założenia, okazał się niemożliwy do zrealizowania. Wpływ na to miała m.in. pandemia COVID-19. Jednak Ossolineum planuje bogaty program obchodów jubileuszu Muzeum Książąt Lubomirskich zaplanowany na lata 2023–2024, obejmujący wystawy, publikacje i konferencje naukowe.

Ostatnio wypracowana przez zespół Muzeum Książąt Lubomirskich wizja brzmi: nawiązując do tradycji kolekcjonerskich naszych założycieli, pragniemy stać się inspirującym muzeum, prezentującym różnorodne zbiory. W toku długich i burzliwych dyskusji ustalono, że słowo „kolekcja” i odwołanie się do przeszłości, do Ossolińskich, Lubomirskich, ale też do innych darczyńców stanowi nieodzowny element Muzeum, które powstało z woli polskich dziewiętnastowiecznych filantropów i – począwszy od jego nazwy – jest zobowiązane do podkreślania tego faktu i tej „proweniencji”. Pragniemy, aby nasze działania czerpały z tradycji, jednocześnie nie zamykając się na współczesność, zarówno na sztukę współczesną, jak i tematy ważne w obecnym dyskursie społecznym.

Joanna Błoch

Bibliografia

[Edward Pawłowicz] *Katalog Muzeum imienia Lubomirskich*, Lwów 1877.

Koniarek Łukasz, *Panorama Plastyczna Dawnego Lwowa w Ossolineum*, [w:] *Dziedzictwo i pamięć Kresów Wschodnich Rzeczypospolitej. II Muzealne Spotkania z Kresami*, red. T. Skoczek, Muzeum Niepodległości w Warszawie, Warszawa 2017.

Treter Mieczysław, *Muzea współczesne. Studium muzeologiczne. Początki, rodzaje, istota i organizacja muzeów, publiczne zbiory muzealne w Polsce i przyszły ich rozwój*, Nakładem Muzeum Polskiego, Kijów 1917.

1. Dział historyczno-pamiętkowy. Sala III na parterze z portretami osobistości historycznych XVI-XVII wieku, 1909? Fot. Zofia i Rudolf Huberowie? Zbiory Muzeum Książąt Lubomirskich w ZNiO (nr inw. I.f. 2829)

2. Galeria obrazów – ściana naprzeciw wejścia, przed 1911? Fot. Zofia i Rudolf Huberowie? Zbiory Muzeum Książąt Lubomirskich w ZNiO (nr inw. I.f. 2837)

3. Dział historyczno-pamiętkowy. Wnętrze zbrojowni, 1909? Fot. Zofia i Rudolf Huberowie? Zbiory Muzeum Książąt Lubomirskich w ZNiO (nr inw. I.f. 2820)

4. Galeria obrazów po urządzeniu nowej ekspozycji w 1921 roku – ściana wejściowa z malarstwem obcym oraz fragment ściany z Wjazdem Jerzego Ossolińskiego do Rzymu. Fot. Kazimierz Skórski? Zbiory Muzeum Książąt Lubomirskich w ZNiO (nr inw. I.f. 2807)

5. Galeria obrazów po urządzeniu nowej ekspozycji w 1921 roku – ściana z Modlitwą w stepie Józefa Brandta. Pocztaówka z serii wydanej przez Ossolineum według zdjęć Kazimierza Skórskiego? Zbiory Muzeum Książąt Lubomirskich w ZNiO (nr inw. I.r. 6621)

UROCZYSTE POSTANOWIENIE

PAMIĘTAJĄC, że w dniu 18 października 1886 r., Józef Maksymilian hrabia Osoliński, dla dobra publicznego ustanowił Zakład Narodowy jako fundację prywatną z siedzibą we Lwowie, za rzecz której przekazał własne zbiory, a w szczególności księgi, rękopisy, zbiory rycin i map oraz obrazy;

PAMIĘTAJĄC, że w dniu 25 grudnia 1823 r. Henryk książę Lubomirski, „zyczący sobie powięksić [...] publiczności użytkowi posiadacze przez siebie do aukcji i sztuk ściągając się zbiory i przedmioty”, zawarł smowę z Józefem Maksymilianem Osolińskim, za podziałem której w ramach Zakładu Narodowego miało powstać wydzielone Muzeum Lubomirscianum [„Muzeum Lubomirskich”], gromadząc dzieła sztuki należą do Henryka Lubomirskiego;

PAMIĘTAJĄC, że w dniu 10 lipca 1866 r., Jerzy Henryk Lubomirski, syn Henryka, wykonując wolę ojca, zakończył proces ustanawiania Odrzyżacji Przeworskiej Książki Lubomirskich i przekazał część majątku odrzyżackiego do Zakładu Narodowego, ustanawiając tym samym Muzeum Lubomirskich;

POMNI, że Henryk Lubomirski, zawierając smowę z Józefem Maksymilianem Osolińskim, działał „swaim i sukcesowem swoich imieniem”, a tworząc Odrzyżację Przeworską „włożył [...] na Odrzyżawców Przeworskich obowiązek poświęcania się wszelkimi siłami [...] Zakładowi Narodowemu”;

ŚWIADOMI, iż w konsekwencji tragicznych wydarzeń drugiej wojny światowej, Zakład Narodowy, w tym także Muzeum Lubomirskich, przeszedł faskopolowac w formie przewidzianej przez Józefa Maksymiliana Osolińskiego;

ŚWIADOMI, iż po zakończeniu drugiej wojny światowej, w wyniku zmiany granic Rzeczypospolitej Polskiej, a także szeregowych Polacy zmian ustrojowych, zbiory Zakładu Narodowego zostały rozdane, a kolekcje Muzeum Lubomirskich rozproszone w kraju i za granicą;

ZWAŻYWSZY, że w dniu 5 stycznia 1995 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustanowił fundację pod nazwą Zakład Narodowy imienia Osolińskich z siedzibą we Wrocławiu [„Osolińscianum”] jako następcę prawnego Zakładu Narodowego, korzystającego z celu postawionego przez Józefa Maksymiliana Osolińskiego;

DOCENIAJĄC pomoc rządu polskiego w odryskiwaniu dzieł zgromadzonych przed 1939 r. w Muzeum Lubomirskich, a obecnie znajdujących się w różnych miejscach świata;

WYRAŻAJĄC NADZIEJĘ, że szczerne zamierzenia Henryka Lubomirskiego nie zostaną zaprzeczane, i że Muzeum Lubomirskich odkrywa dawną twórczość i tym samym ma miejsce jako ośrodek kultury narodowej, niniejszym podpisani spadkobiercy Andrzeja Lubomirskiego, ostatniego odrzyżawcy przeworskiego, oraz dyrektor Zakładu Narodowego im. Osolińskich, szczerzyście deklarują i postanawiają, co następuje:

1. Osolińscianum realizuje szczerne zamierzenia Henryka Lubomirskiego i poprzez swoją działalność rozwija idee, dla zrealizowania której powołane zostało Muzeum Lubomirskich.
2. Niniejszymi podpisani dołączają wszelkich starań, aby wspólnie doprowadzić do odzyskania Muzeum Lubomirskich w ramach Osolińscianum i przenieść mu dawną twórczość.
3. Niniejszymi podpisani zobowiązują się podjąć wszelkie możliwe działania, zmierzające do odzyskania eksponatów, które wolę Henryka Lubomirskiego i jego następców, zostały przekazane do Muzeum Lubomirskich.
4. Zgodnie z wolą Henryka, Jerzego Henryka i Andrzeja Lubomirskich, wszystkie przedmioty, które wchodziły w skład Muzeum Lubomirskich, istniejącego w ramach Zakładu Narodowego we Lwowie, powinny być przekazane do Osolińscianum we Wrocławiu, gdzie będą gromadzone i odostajacze w odrębne stosownym zarząd Muzeum Książąt Lubomirskich.
5. Niniejszymi podpisani spadkobiercy Andrzeja Lubomirskiego niniejszym upowiadają Osolińscianum do podejmowania wszelkich czynności prawnych, mających na celu odzyskanie zbiorów Muzeum Lubomirskich.
6. Niniejszymi podpisani spadkobiercy Andrzeja Lubomirskiego wyrażają i obligują wszystkich spadkobierców wspomnianego Andrzeja Lubomirskiego oraz ich następców prawnych do ustanowienia woli predecektów i do korzystania ich szczerzych zamierzeń poprzez dołączenie wszelkich starań i okazanie wszelkiej pomocy Osolińscianum w działaniach zmierzających do odzyskania dzieł sztuki, które zostały przekazane do Muzeum Lubomirskich przez Henryka i Jerzego Henryka Lubomirskich.

Podpisano w Warszawie, w dniu 17 września 2002 roku

hr. Antoni Potulicki
Antoni Potulicki
hr. Andrzej Potulicki
Antoni Potulicki
hr. Kazimierz Potulicki
Kazimierz Potulicki

hr. Jadwiga Sierakowska-Rey
Jadwiga Sierakowska-Rey
Adolf Jurzenko
Dyrektor ZNiO
Adolf Jurzenko

ks. Elżbieta Sapicha-Rufener
Elzbieta Sapicha-Rufener
ks. Eustachy Sapicha
Eustachy Sapicha

6. Uroczyste Postanowienie Lubomirskiego, dokument podpisany 17 września 2002 roku przez Dyrektora ZNiO oraz spadkobierców księcia Andrzeja Lubomirskiego

7. WXCA – Pracownia Architektoniczna, Projekt Muzeum Książąt Lubomirskich – elewacja południowa, 2017

8. WXCA – Pracownia Architektoniczna, Projekt Muzeum Książąt Lubomirskich – wizualizacja z lotu ptaka od strony południowo-wschodniej, 2017

9. Studio 1:1 – Pracownia Projektowa, Projekt koncepcyjny wystawy stałej Muzeum Książąt Lubomirskich: Panorama Plastyczna Dawnego Lwowa, 2021

10. Gobelin ze sceną *Porwania Europy*, Manufaktura Aubisum wg Louisa Lagrenée, II poł. XVIII wieku, Zbiory Muzeum Książąt Lubomirskich w ZNiO (nr inw. I. rz. 1)

11. Studio 1:1 – Pracownia Projektowa, Projekt koncepcyjny wystawy stałej Muzeum Książąt Lubomirskich: Skarbiec, 2021

Lwów – Wrocław. A permanent exhibition at the Museum of the Lubomirski Princes

Keywords

Museum of the Lubomirski Princes, Ossoliński National Institute, museum sector, exhibition sector, Lwów (Lviv), Wrocław

Abstract

The Lubomirski Museum was established in 1823 as part of the Ossoliński National Institute to house pieces of art, historical heritage and military items and numismatic objects. Those objects were meant to preserve the spirit of the Polish Nation, which was left stateless after 1795. The Museum opened for the public in 1870 and continued in operation until 1940, when it was closed down as a result of World War 2. When a decision was made to restore the Ossoliński National Institute in Wrocław in 1946, the Lubomirski Museum had already not existed for 6 years, with its collections taken over by various Lviv-based cultural institutions. Those objects which remained in Lviv are not wartime losses by definition but they certainly represent Polish heritage that cannot be forgotten. Efforts have been ongoing since 2017 to erect a building for the Museum and to design a permanent exhibition and develop themes for temporary exhibitions that will showcase objects from the historical collections of the Lubomirski Museum. The situation calls for considering how to exhibit objects that have not been physically part of the Museum's collection for more than 70 years. Another worthwhile question is what the permanent exhibition of the Museum of the Lubomirski Princes should be like and what part of the exhibition should comprise references to the past.

Lviv – Breslau. Dauerausstellung des Museums der Fürsten Lubomirski

Schlüsselwörter

Das Museum der Fürsten Lubomirski, das Nationale Institut benannt nach Ossolińskis, Museologie, Ausstellungen, Lviv, Breslau

Zusammenfassung

Das Lubomirski-Museum wurde 1823 als Teil des Lubomirski-Nationalinstituts benannt nach Ossolińskis, wo Kunstwerke, historische Erinnerungsstücke, Militaria und numismatische Gegenstände gesammelt werden sollten. Diese Objekte sollten den Geist der polnischen Nation, die nach 1795 keine Heimat mehr hatte, "bewahren". Das Museum wurde 1870 eröffnet und war bis 1940 in Betrieb, als es infolge des Zweiten Weltkriegs geschlossen wurde. Als 1946 beschlossen wurde, das Ossoliński-Nationalinstitut in Breslau neu zu gründen, existierte das Lubomirski-Museum bereits seit sechs Jahren nicht mehr, und seine Sammlungen waren von verschiedenen Kultureinrichtungen in Lviv übernommen worden. Die in Lviv verbliebenen Objekte sind zwar keine Kriegsverluste, aber sie sind sicherlich unser Erbe, das nicht vergessen werden darf. Seit 2017 laufen die Arbeiten am Bau des Museumssitzes, an der Gestaltung der Dauerausstellung und an den Themen der Wechselausstellungen, die Objekte aus den historischen Sammlungen des Lubomirski-Museums präsentieren werden. Diese Situation ermöglicht es, über die Präsentation von Objekten nachzudenken, die sich seit mehr als 70 Jahren nicht mehr in der Sammlung des Museums befinden. Es stellt sich auch die Frage, welchen Charakter die Dauerausstellung des Fürst-Lubomirski-Museums haben soll und welcher Teil davon ein Bezug zur Vergangenheit sein soll.

Львов – Вроцлав. Постоянная экспозиция Музея князей Любомирских

Ключевые слова

Музей князей Любомирских, Национальный институт им. Оссолинских, музейное дело, выставки, Львов, Вроцлав

Резюме

Музей Любомирских был основан в 1823 году как часть Национального института им. Оссолинских, куда должны были поступать произведения искусства, исторические артефакты, оружие и доспехи, а также нумизматика. Эти предметы призваны были «хранить» дух польской нации, лишившейся родины в 1795 году. Музей был открыт для посетителей в 1870 году и действовал до 1940 года, когда вследствие Второй мировой войны он был упразднен. В 1946 году, когда было принято решение о воссоздании Национального института им. Оссолинских во Вроцлаве, Музей Любомирских не существовал уже шесть лет, а его собрания достались другим учреждениям культуры во Львове. Предметы, оставшиеся во Львове, по определению, не считаются военными потерями, но они, безусловно, являются нашим наследием, которое не может быть предано забвению. С 2017 года ведутся работы по строительству нового здания для Музея, разработке постоянной экспозиции и проектов временных выставок, на которых будут представлены предметы из исторических собраний Музея Любомирских. Сложившаяся ситуация заставляет задуматься, как именно представить предметы, которые уже более 70 лет физически не находятся в фонде музея. Стоит также определить, какой характер должна иметь постоянная экспозиция Музея князей Любомирских и какова ее часть должна быть связана с прошлым.